

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Zápis o obhajobě disertační práce

Akademický rok: 2023/2024

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Sabrina Muchová
Identifikační číslo studenta: 77658395

Typ studijního programu: doktorský
Studijní program: Estetika
ID studia: 541971

Název práce: Estetická syntéza Theodora W. Adorna. Subverzivní aspekt umění a jeho sociální rozměr
Pracoviště práce: Katedra estetiky (21-KEST)
Jazyk práce: čeština
Jazyk obhajoby: čeština
Školitel: Mgr. Jakub Bulvas Stejskal, Ph.D.
Oponent(i): doc. Mgr. Martin Ritter, Ph.D.
doc. Mgr. Michael Hauser, Ph.D.

Datum obhajoby: 18.06.2024 **Místo obhajoby:** Praha
Termín: řádný

Průběh zkoušky: Obhajoba disertační práce Mgr. Sabriny Muchové byla zahájena v 16:00. Předseda komise představil členy komise, oponenty a školitele. Školitel, pan Jakub Stejskal, zhodnotil doktorandčino studium a výslednou podobu její disertační práce. Předseda vyzval studentku k představení disertace. Kol. Muchová svou práci charakterizovala jako pokus vysvětlit společenský rozměr umění v Adornových úvahách prostřednictvím pojmu estetické syntézy. Následně představila strukturaci samotné práce a její závěry. Obhajoba pokračovala posudky oponentů. Pan doc. Hauser ocenil originalitu autorčina přístupu. Pojem estetické syntézy zhodnotil jako nosný, pokud jde o interpretaci Adornova uvažování. Upozornil na vztah mezi normativitou a utopií. Vzněl otázku, jak taková koncepce semiautonomního umění jako kritiky společnosti může odpovídat proměnám společnosti samotné, v jakém smyslu je umění subversivní v současné, postmoderní společnosti. Své postřehy shrnul pod obecnou otázku: Je estetická syntéza obecnou vlastností umění všech epoch?
Pan docent Ritter práci ocenil jako zdařilou, srozumitelnou, její interpretační vhléd charakterizoval jako „vzorový“. Vzněl otázky, zda může existovat jiný rozum, a tudíž i jiná estetická syntéza? Jaký je přesně vztah obecného a zvláštního? Je zvláštní prostě „materiální“? Jak Adorno chápal postavení umělce?
Předseda vyzval kol. Muchovou k reakci na otázky a podněty školitele a oponentů. Kol. Muchová začala otázkou historické podmíněnosti. Uvedla, že jejím cílem byla rekonstrukce Adornova pojmu estetické syntézy. Domyslet jeho aplikovatelnost na jiná časová období a kulturní oblasti by bylo dalším krokem, který se nabízí. Uvedla, že spolu s tím, jak se mění společenské podmínky, bude se proměňovat i estetická syntéza, obdobně jako recipientův

přístup. Následně odpověděla na otázku po vztahu rozumu a rozumu uměleckých děl a jeho proměnlivosti. Zdůraznila procesualitu Adornova pojetí rozumu uměleckých děl, která naznačuje i možnost historického vývoje a vyzdvihla potenciál pojmu estetické syntézy k postižení i současné situace, který by si zasloužil další pozornost. Oponenti byli s jejími odpověďmi spokojeni.

Předseda komise otevřel navazující obecnou diskusi, v níž nejprve vystoupil pan dr. Stejskal, který vznesl dotaz, zda by v utopické společnosti stále existovalo a bylo třeba umění. Kol. Muchová zareagovala návrhem propojení Adornovy utopické koncepce s jeho koncepcí estetickou, spolu se zdůrazněním vnitřně rozporné či paradoxní povahy estetické syntézy, která dává prostor k představě nenásilné a vnitřně rozrůzněné společnosti. Následně se vrátila k otázce postavení umělce a zdůraznila, že i podle Adorna musí umělec respektovat materiál a projevovat citlivost vůči tomu, co je zvláštní, a vůči tomu, co si žádá samo dílo. Pan doc. Ritter navázal otázkou recepce díla v souvislosti s otázkou zvláštního a obecného.

Zdůraznil, že pojem matérie (a jejích uměleckých potřeb) možná není odpovědí, ale otázkou, neboť v sobě z principu nese moment historické podmíněnosti (tj. i vnímatele).

Pan prof. Hlobil se následně vrátil k otázce, zda je vhodné mluvit o estetické syntéze, pokud je z modelu vyloučena estetická zkušenost a vnímání. Kol. Muchová odpověděla, že jistá představa zkušenosti a estetická je u Adorna přítomna vždy, ovšem druhotně. Estetickou je syntéza v uměleckých dílech nazývána proto, že vykazuje vlastnosti, jež obvykle spojujeme s estetickým. Další diskuse se obrátila směrem k širším společenským otázkám ve spojitosti s utopií a kapitalismem a k Adornovým politickým postojům.

Předseda komise ukončil diskusi 17:22. Po neveřejné části obhajoby přistoupila komise k hlasování. Výsledek hlasování tři kladné hlasy.

Klasifikace obhajoby: prospěl/a (P)

Předseda komise: Dykast Roman, doc. PhDr., CSc.

Členové komise: Hlobil Tomáš, prof. PhDr., CSc.

Zátka Vlastimil, PhDr., CSc.

Byl/a jsem seznámen/a s protokolem:.....